

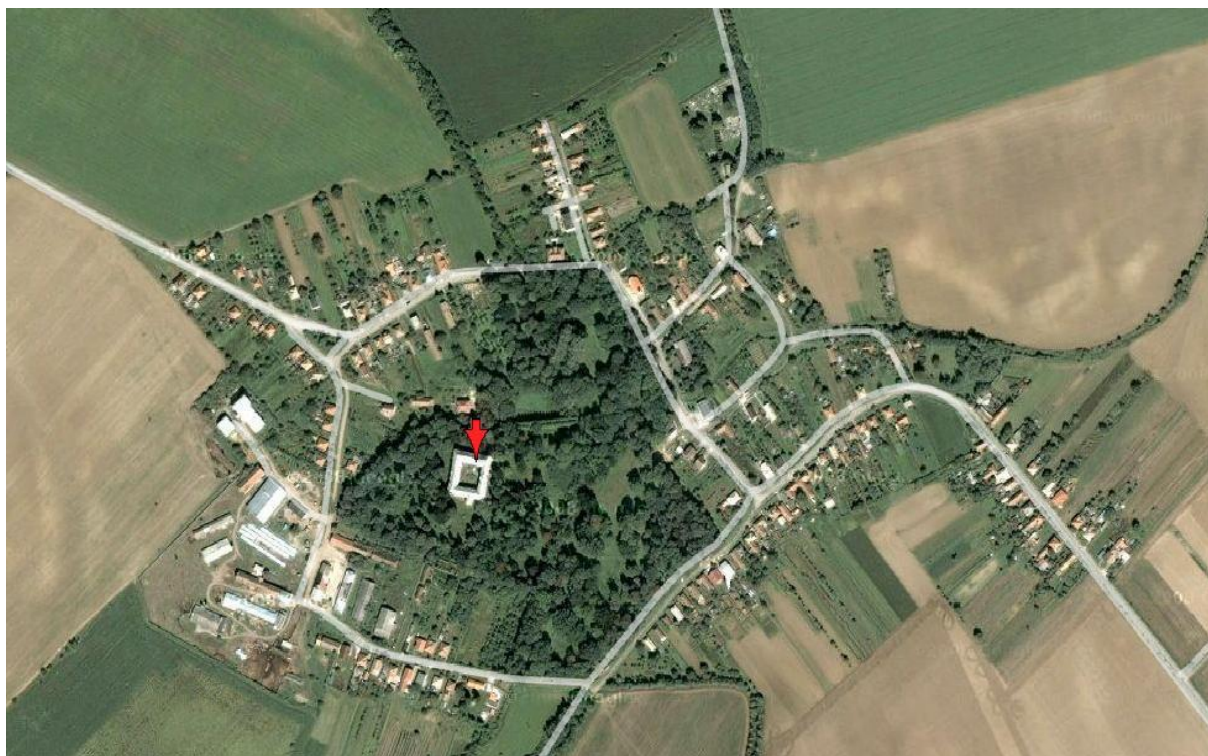
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

obce

Hajná Nová Ves

2021 – 2027

zdroje: www.googleearth.com

www.mapy.sk

Obsah

Úvod

Východiskové koncepčné dokumenty

1. Analytická časť

- 1.1. Základná charakteristika obce
- 1.2. Ekonomický potenciál
- 1.3. Životné prostredie
- 1.4. Technická infraštruktúra
- 1.5. Analýza obecných financií
- 1.6. Analýza vonkajšieho prostredia

2. Strategická časť

2.1 SWOT analýza

- 2.1.1 Technická infraštruktúra
- 2.1.2 Sociálna infraštruktúra
- 2.1.3 Školstvo, šport a kultúra
- 2.1.4 Podnikanie a služby
- 2.1.5 Cestovný ruch
- 2.1.6 Životné prostredie

3. Programová časť

3.1. Akčný plán priorít obce

- 3.1.1. Akčný plán v oblasti technickej infraštruktúry
- 3.1.2. Akčný plán v oblasti sociálnej infraštruktúry
- 3.1.3. Akčný plán v oblasti školstva, športu a kultúry
- 3.1.4. Akčný plán v oblasti podnikania a služieb
- 3.1.5. Akčný plán v oblasti cestovného ruchu
- 3.1.6 Akčný plán v oblasti životného prostredia

4. Realizačná časť

4.1 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu

4.2 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR

Záver

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHSR) je vypracovaný v zmysle Zákona č.503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Program poskytuje priestor pre rozvoj, overenie a aplikovanie nových integrovaných prístupov pri praktickej realizácii podnikateľských zámerov. PHSR je základným programovým dokumentom podpory regionálneho rozvoja na lokálnej úrovni. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Prostredníctvom PHSR sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, hospodársku a environmentálnu oblasť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobý programový dokument, ktorého cieľom je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, prípadne rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a pod. Je to skôr koncepčný ako analytický dokument. Jeho základom je jasné vymedzenie hlavných problémov, ktoré sú pre hospodársky a sociálny rozvoj daného konkrétneho územia spoločné, a vytýčenie opatrení, ktoré by mali prispieť k riešeniu týchto problémov.

Základom jeho vypracovania a uvádzania do života obce je spolupráca kľúčových subjektov v katastrálnom území obce Hajná Nová Ves v partnerstve, ktoré predpokladá participáciu širokého spektra inštitúcií: samosprávu obce, zástupcov štátneho a verejného sektora, podnikateľskú sféru, sociálnych partnerov i mimovládne organizácie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je tiež východiskom tvorby územnoplánovacej dokumentácie, ak ju obec nemá, alebo jej aktualizácie, ak už existuje.

Metodickým základom zostavenia navrhovaného PHSR je udržateľnosť života na vidieku. Udržateľnosť „prikazuje“ aktérom vidieka prekročiť horizont konvenčnosti riešenia naliehavých úloh dňa, zamerať sa na to, aby dosiahnuté úspechy obsiahli aj plnenie dlhodobých cieľov. Stratégia spája udržateľnosť, rozvoj a dostupné služby s poslaním zelenej infraštruktúry. Víziou vidieka je byť „zeleným“, byť vidiekom s duchom a energiou svojho „dedinského“ života, priateľským k návštevníkom a kvalitným životom. Víziou, ktorá predvída „dramatické“

klimatické zmeny, nové trendy a potreby obyvateľov aj na vidieku. Stratégiu naplnia jednotlivé ciele založené na znalosti podmienok a východísk.

Hranice vidieka určuje kultúrno-historický vývoj kraja. Vidiek nemá hranice, významovo smeruje do jednotlivých dedín. Strategickým cieľom je zvýšenie kvality života aj na vidieku, zachovanie a posilnenie jeho životaschopnosti. Cieľom je udržateľný a odolný vidiek. Vidiek je ohrozený ekonomickou globalizáciou. Vidiek kraja charakterizuje pôvodne poľnohospodárska krajina reprezentovaná sídlami s vlastnou kultúrou, s duchom vidieckosti. Vidiek veľkou mierou reaguje na rozvoj miest, urbanizuje sa, gravitácia mesta mení charakter dediny, tie strácajú ducha svojej pospolitosti. Urbanizácia kraja zmenila vidiek, jeho sídla, dediny sa diferencujú. Stratégiu rozvoja vidieka v rozmeroch kraja preto nemožno oddeliť od hospodárskeho a kultúrneho rozvoja miest, od ponuky zamestnanosti a služieb v mestách.

Architektúra vidieka je strategickou témou stvárňovania prostredia dedín, téma zameraná na reguláciu novej výstavby dediny s cieľom zachovať jej ráz. Prostriedkom toho je architektúra, dedina si má zachovať svoj „tradičný“ ráz. Luxus a samolúbošť jednotlivcov nemá miesto v stavebnom poriadku dediny. Dedina má predstavovať súrodo pôsobiaci celok. Vidiek kraja stojí pred stratégiou návratu k zmyslu pre stavebný poriadok dediny.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je ale predovšetkým „živý“ dokument, ktorý síce stanovuje základné body smerovania obce spolu s konkrétnymi cieľmi a úlohami, avšak v priebehu realizácie rozvojových aktivít je možné zareagovať na všetky nové aktivity, ktoré neustále vznikajú.

Východiskové koncepcné dokumenty

Pri vypracovaní PHSR bolo nutné zohľadniť a analyzovať patričné koncepcné dokumenty, s ktorými je PHSR v súlade a pri tvorbe dokumentu boli zohľadnené. Koncepcné dokumenty boli stanovené tak, aby zohľadnili národnú úroveň a úroveň regionálnu. Obec Hajná Nová Ves spadá do územného obvodu Nitrianskeho samosprávneho kraja. Obec v súčasnosti nemá vypracovaný územný plán (ďalej len ÚP), nakoľko s počtom obyvateľov menej ako 2 000 nie je povinnosť takúto dokumentáciu mať. Ani v budúcnosti obec neráta s vypracovaním ÚP, ale naďalej chce k trvalo udržateľnému rozvoju pristupovať systémovo a komplexne.

Zoznam analyzovaných koncepcných dokumentov:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Hajná Nová Ves 2015-2020
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR) 2030
- Komunitný plán sociálnych služieb 2021 - 2031
- Program rozvoja vidieka SR 2020
- Integrovaný regionálny operačný program 2020
- Operačný program Kvalita životného prostredia 2020
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja NSK 2016-2022
- Stratégia rozvoja vidieka Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022
- Vstupná správa pre spracovanie strategického dokumentu PHRSR/IUS rozvoja NSK do roku 2030 (Topoľčany)
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030 (Analytická časť dokumentu aktuálna k 19.10.2021)

Obsah a cieľ programu:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hajná Nová Ves na obdobie 2021 – 2027 je zložený zo štyroch základných častí : analytickej, strategickej, programovej a realizačnej časti.

1. Analytická časť

Analytická časť založená na databáze informácií a ukazovateľov obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie (VÚC) a SPR Topoľčany ako aj odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné národné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

2. Strategická časť

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky, rozvoja vidieka a v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja širšieho územia.

3. Programová časť

Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce/SPR/VÚC, t. j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike minimálne na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

4. Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

1. Analytická časť

Obec Hajná Nová Ves sa nachádza v severovýchodnej časti západného Slovenska v okrese Topoľčany, na rozhraní Panónskej panvy a Karpát, na juhovýchodnej strane Považského Inovca. Charakterizujú ju súradnice 18⁰⁰ 01' východnej zemepisnej dĺžky 48⁰⁰ 31' severnej zemepisnej šírky. Obec sa nachádza 15km od Topoľčian, na ceste III. triedy. Cez obec Hajná Nová Ves preteká potok Hlavinka a vlieva sa do vodnej nádrže Hajná Nová Ves .

Kód obce	542881
Názov okresu	Topoľčany
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	956 03
Telefónne smerové číslo	038
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1358
Nadmorská výška stredu obce - mesta v m	197
Celková výmera územia obce [ha]	638
Hustota obyvateľstva na km ²	52

História obce

Obec Hajná Nová Ves sa nachádza v regióne stredného Ponitria, ktorú vyplňa Nitrianska pahorkatina tvorená predovšetkým mocnými sprašovými nánosmi. Vodné toky stekajúce z Považského Inovca vyhlbili plytké údolia, ktoré poskytovali príhodné podmienky pre život našich ľudských predkov. Na základe identifikácie hlavne keramických črepov možno konštatovať, že prvé stopy po ľudskej prítomnosti v oblasti pochádzajú z obdobia *lengyelskej kultúry*, ktorá sa rozvinula v období neolitu a eneolitu (mladšej doby kamennej) zhruba v rozpätí rokov 3 800-2 600 pred Kristom. Spomínané nálezy sa našli v koryte miestneho potoka po vypustení vodnej nádrže. Pracovníci topoľčianskeho múzea na mieste identifikovali aj črepy pochádzajúce z neskorej doby laténskej (200 rokov pred Kr.) i z doby rímsko-barbarskej (0--400 rokov po Kr.).¹ Tieto fakty už svedčia o kontinuite osídlenia trvajúcej niekoľko storočí.

V období 4. až 6. storočia o Kr. došlo k veľkému pohybu rôznych etnických spoločenstiev, ktoré sa zvykne označovať ako *sťahovanie národov*. Do tohto pohybu sa zapojili aj naši slovanskí predkovia žijúci v priestoroch medzi riekami Vislou a Dneprom. Na prelome 5. a 6. stor. sa objavujú v Dunajsko-karpatskej kotline. Neklamným znakom ich tunajšej prítomnosti je tzv. keramika *pražského typu*, ktorá bola tvarovaná ešte bez použitia hrnčiarskeho kruhu.

Čoskoro po Slovanoch sa tu objavujú aj Avari, ktorí sa po roku 568 stali pánmi Dunajsko-karpatskej kotliny a začali si podmaňovať tunajších Slovanov. V priebehu dvadsiatych rokov 7. storočia utláčanie Slovanov pod vedením franského kupca Sama povstali a striasli sa avarskej nadvlády. Po Samoovej smrti roku 658 sa však ním vytvorená ríša rozpadla a Avari čiastočne obnovili svoju moc nad Slovanmi. Začiatkom 9. stor. už na juhozápadnom Slovensku existovalo *Nitrianske kniežatstvo*, ktorého vládcovia sídlili v Nitre. Nitrianske kniežatá začali budovať na prihodných miestach aj ďalšie hradiská, aby tak získali kontrolu nad ovládnutým územím.

V roku 1156 sa ostrihomský arcibiskup Martýrius rozhodol zriadiť oltár ku cti Panny Márie v katedrálnej chráme a na jeho údržbu určil desiatok zo 70 dedín vo svojej diecéze. Koncom 14. storočia sa stali majiteľmi panstva Nitrianska Blatnica, ktoré pozostávalo z opevneného hrádka v Blatnici a dedín Blatnice (Šarfia), Hajná Nová Ves, Hajná Nová Ves a Lužany (Šarluhy), synovia Petra z Ludaníc – Tomáš, Synko, Ladislav a Štefan.

Hajná Nová Ves patrila na konci stredoveku k menším dedinám. Dá sa povedať, že vďaka svojej polohe boli ušetrené plienenia v časoch husitských a bratrských nájazdov. Nestál tu ani farský kostol ale iba menšia kaplnka. Preto v obci nebol ani žiadny cintorín. Obyvatelia museli vo sviatočných dňoch a každú nedeľu putovať do farského kostola v Nitrianskej Blatnici, kde si nechávali krstiť svoje deti, tu mladé páry uzatvárali sobáš a tu vo vysvätenej pôde v okolí farského kostola pochovávali svojich zomrelých. Keďže v obci sa trvalo nezdržiaval žiaden zemepán, poddaní si svoje povinnosti plnili platením peňažného cenzu a odvádzaním predpísaných naturálnych dávok.

K vlastníkom blatnického panstva pribudli Beréniovci, ktorí v roku 1717 odkúpili aj továrnicke panstvo. V polovici 18. storočia sa držiteľom viac ako dvoch tretín panstva, čo predstavovalo vyše 85% celého zemepanského majetku aj s kaštieľom, stal vzdelaný šľachtic a archivár Uhorskej komory Adam Rajčáni. V Nitrianskej Blatnici mu patrilo až 26 poddaných, zatiaľ čo Tomášovi a Andrejovi Beréniovcom iba 5 poddaných. Do osudov panstva zasiahla aj rodina Zerdaheliouvcov a Príleských.

Hajná Nová Ves bola oslobodená v rámci operácie armád II. ukrajinského frontu 2. apríla 1945. V priebehu dňa prešli obcou vojská Rumunskej armády. Aj keď nepadali výstrely, nadšenie z konca vojny sa miešalo s rôznymi pocitmi. Osloboditeľské vojská totiž rabovali a

brali, čo sa dalo. Obyvatelia, ktorí mali kone, im museli nakradnutý tovar odviezť. Prišli až po Brno a tam ich prepustili.

Novembrové udalosti v roku 1989 mali v Hajnej Novej Vsi pokojný priebeh. V obci ešte koncom roka 1989 vzniklo Kresťansko-demokratické hnutie, ale zásadné zmeny vo vedení obce sa neuskutočnili.⁵¹ Plénum MNV, ktoré sa zišlo 8. decembra 1989, rokovalo podľa plánu a o revolúcii sa ani nediskutovalo, rovnako ani na májovom pléne 1990. V Hajnej Novej Vsi nedošlo k odvolávaniu, či vyjadreniam nedôvery tak, ako v iných obciach a mestách na Slovensku. A tak sa prvým znamením nových pomerov stalo zriadenie pridruženej výroby pri MNV od 1. augusta 1990 na natieračské, klampiarske a zvaračské práce.

V júni 1990 sa po štyridsiatich rokoch konali slobodné voľby do Národného zhromaždenia - v obci získalo najviac hlasov K.DH do Snemovne ľudu a VPN do snemovne národov. Do SNR to bolo opäť KDH. Na jeseň sa uskutočnili aj prvé voľby do obnovenej samosprávy. Vo voľbách bol za starostu zvolený dovtedajší predseda MNV Emil Kukla.

V roku 1991 po sčítaní obyvateľstva mala obec 330 obyvateľov, z toho 164 žien. Priemerný vek obyvateľov bol 38,5, čím sa obec zaradila medzi mladé a perspektívne obce. 328 obyvateľov sa hlásilo k slovenskej národnosti, 1 k českej a 1 k ukrajinskej. Trvalé obývaných domov bolo 106 a ich priemerný vek bol 39,1 roka. Na 1 byt pripadalo 2,83 občana. V obci už bolo evidovaných 10 trvalo nezamestnaných, ktorých zamestnával OcÚ brigádnickými prácami.

Obyvateľstvo

K 31. decembru 2021 mala obec Hajná Nová Ves 349 obyvateľov, z čoho bolo 190 žien a 159 mužov. Prirodzený úbytok obyvateľstva má z dlhodobejšieho hľadiska pomaly rastúcu tendenciu.

Na demografický potenciál obce najviac vplýva jeho formovanie a veľmi výrazné pôsobenie sociálno-ekonomických faktorov. Nárast počtu obyvateľov sa v poslednom období aj vďaka vytvoreným sociálnym podmienkam pomaly postupne zvyšoval.

V súčasnom období sa doposiaľ nepodarilo podstatne zvýšiť počet obyvateľov obce, pri možnostiach bývania je však predpoklad jeho zvyšovania.

Sociálna infraštruktúra, školstvo a zdravotníctvo

Počet obyvateľov k 31.12.21 spolu	349
muži	159
ženy	190
deti	47
Predproduktívny vek (0-15) spolu	47
Prihlásených	10
Odhlásených	0
Prírastok narodenie	4
Počet sobášov	1
Počet rozvodov	-

Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Medzi základné prvky občianskej vybavenosti patrí školstvo, zdravotnícke a sociálne služby a možnosť kultúrneho a športového vyžitia. Sociálnu starostlivosť v obci predstavuje zabezpečovanie starostlivosti rodinnými príslušníkmi. V obci nepôsobia žiadne organizácie typu Zväz zdravotne postihnutých, klub dôchodcov či Červený kríž alebo iné sociálne orientované zväzy.

Obec Hajná Nová Ves nie je zriaďovateľom žiadnej základnej ani materskej školy. Deti žijúce v obci navštevujú školu v blízkej obci Nitrianska Blatnica vzdialenej 7 km.

Obec nie je vybavená obvodným lekárom so sídlom v obci, ale v priľahlej obci Radošina, vzdialenej 10 km a v obci Urmince vzdialenej 5 km.

Kultúra a šport

Pre kultúrnu činnosť v obci sa nachádza kultúrne zariadenie, ktoré si vyžaduje investície na zlepšenie technického stavu a technickej vybavenosti.

V obci sa nachádza kaštieľ a priľahlý park, ktorý je súkromným majetkom. V obci sa nachádza aj budova knižnice, ktorá je v dezolátnom stave a žiada si totálnu renováciu. Kultúrnym centrom pre obec sú mestá Topoľčany, Nitra či mesto Piešťany.

V obci sa nachádza jedno futbalové ihrisko, s priľahlými kabínami pre športovcov a malá tribúna. Detské ihrisko sa nachádza v malom parku, ktorého stav v súčasnosti nespĺňa prísne európske kritériá a vyžaduje náročnú investíciu.

1.1 Ekonomický potenciál

Stavebníctvo, bytová výstavba

Obytná zástavba je z funkčného hľadiska najrozšírenejšou formou, ktorá predstavuje až 60% všetkých podlažných plôch. Obytná výstavba je sústredená do rodinných domov. Podľa výsledkov sčítania obyvateľov v roku 2021 sa v obci nachádzalo 150 rodinných domov, z toho 103 trvalé obývaných.

Stavebný rozvoj obce je možný jednak v zastavanom území, ako i rozšírením zastavaného územia. Takýmto spôsobom je možné prilákať nových obyvateľov a vytvoriť predpoklad pre celkový rozvoj obce. Vzhľadom na malú vzdialenosť od krajského mesta a výbornú dostupnosť je možnosť výstavby zaujímavá pre obyvateľov mesta Nitra.

Spolupráca

Členstvo v mikroregiónoch - „Združenie obcí pod Marhátom“ a v mikroregióne „Tríbečsko-inovecký región“. v ktorom sú obce: Ardanovce, Nitrianska Blatnica, Orešany, Radošina, Svrbice, Šalgovce, Blesovce, Bojná, Hajná Nová Ves, Horné Štitáre, Lipovník, Lužany, Urmince, Veľké Dvorany, Biskupová, Malé Ripňany, Veľké Ripňany a Krtovce . zjednoduší riešenie problémov v danom regióne a umožní realizáciu väčších a spoločných projektov s možnosťou čerpania dotácií a prostriedkov od štátu a EÚ.

Ďalej ide aj o združenie obcí TIR (Tribečsko - inovecký región). Miestna akčná skupina *OZ Mikroregión RADOŠINKA* je partnerstvo zástupcov verejného, súkromného a občianskeho sektora, ktoré pôsobí na území 30 obcí.

Priemysel, malé a stredné podnikanie

V obci sa nenachádza priemyselná výroba. V blízkosti obce sa nachádza umelá vodná nádrž, ktorá je prevádzkovaná za účelom chovu rýb. Podnikateľské aktivity sú zamerané na poskytovanie služieb predajom potravín a rozličného tovaru, pohostinské služby, stavebnú činnosť a predaj kvetov. Veľký potenciál v sebe skrýva roky chátrajúci kaštieľ s príľahlým parkom, ktorý zmenil majiteľa. Plánuje sa tam rozsiahla rekonštrukcia a využívať sa má pre oblasť cestovného ruchu.

Pôdohospodárstvo

Keďže prírodné podmienky v danej oblasti umožňujú dobrý rozvoj poľnohospodárstva, a to rastlinnej aj živočíšnej výroby, poľnohospodárstvo bolo už oddávna ťažiskovým zdrojom živobytia pre miestnych obyvateľov.

Okres Topoľčany má výborné podmienky pre poľnohospodársku výrobu. Z celkového výmeru územia okresu tvorí poľnohospodárska pôda 64 %. Úrodnosť pôd je vysoká, čo vyplýva zo skutočnosti, že v okrese sú významne zastúpené hlavne hnedozeme, ale aj čiernozeme a čiernice.

Poľnohospodárske družstvo nachádzajúce sa v susednej obci, zamestnáva 10 pracovníkov v rastlinnej a živočíšnej výrobe. Rastlinná výroba hospodári na 421 Ha ornej pôdy so zameraním na obiloviny a kukuricu (60%), olejninu (15%), strukoviny (5%), repa a okopaniny (10%) a zbytok krmoviny. Chov hovädzieho dobytku má klesajúcu tendenciu. V obci sa nachádza súkromná pálenica. Lesné porasty sa v obci prakticky nenachádzajú.

Cestovný ruch

Z hľadiska hospodárskeho i sociálneho rozvoja má pre každé sídlo význam cestovný ruch mestského významu. Pod týmto cestovným ruchom rozumieme formu pobytu návštevníkov v obci, ktorého hlavným cieľom je získať zážitok z návštevy. Pri mestskom cestovnom ruchu ide o formu menej pokojného oddychu, pričom typickým motívom účasti na ňom je snaha dozvedieť sa niečo nové, rozšíriť svoj informačný obzor, zmeniť každodenný spôsob života, zabaviť sa, dobre sa najesť, užiť si. Mestský cestovný ruch môže byť motivovaný pracovne (obchodný) alebo turisticky (kultúrny, vzdelávací, zdravotný, návšteva príbuzných a známych).

Obec Hajná Nová Ves nevlastní, ale nachádza sa v nej významná kultúrna a prírodná pamiatka „Hajnoveský Kaštieľ“. Ten by mohol napomôcť k rozvoju cestovného ruchu a rekreácie.

Obec Hajná Nová Ves by pre rozvoj cestovného ruchu mala spĺňať tri základné podmienky:

- existencia primárnej ponuky (prírodné podmienky a kultúrno-historický potenciál) v takom rozsahu a kvalite, ktorá je príťažlivá a vyvoláva návštevnosť obce,
- komunikačná dostupnosť, ktorá umožňuje prístup do obce a pohyb za jeho atrakciami,

- vybavenosť zariadeniami, ktoré umožňujú pobyt v obci a návštevu jeho atraktivít.

Pre existenciu a rozvoj cestovného ruchu v akomkoľvek sídle je nevyhnutné vypracovať koncepciu jeho rozvoja. Tá sa tvorí na základe analýzy a zhodnotenia potenciálu sídla a súčasne sa zameriava na zisťovanie záujmu miestneho obyvateľstva o rozvoj cestovného ruchu. Cieľom takejto koncepcie by malo byť vytvorenie všeobecného produktu „obec“ s vlastnou značkou a diferencovanou ponukou, ktorá by obstála v konkurencii na trhu cestovného ruchu.

1.2 Životné prostredie

Obec Hajná Nová Ves leží vo výške 180 m. n. m. a jej katastrálne územie sa rozprestiera na rozlohe 638 ha. Vodná nádrž spolu s okrajovou vegetáciou sa rozprestiera na 21 ha a samotná vodná nádrž na 18 ha. Z hľadiska polohy územia sa nachádza v Podunajskej pahorkatine.

Územie patrí do klimatickej oblasti miernych zemepisných šírok a je po celý rok pod prevládajúcim vplyvom kontinentálnej polárnej a morskej polárnej vzduchovej hmoty. Občasný prílev arktickej alebo tropickej vzduchovej hmoty má za následok extrémne teploty vzduchu. Lokalita sa zaraďuje do mierne kontinentálneho podnebia s miernou zimou, čiže teplá, mierne suchá s miernou zimou.

Klimatické podmienky

Územie patrí do klimatickej oblasti miernych zemepisných šírok a je po celý rok pod prevládajúcim vplyvom kontinentálnej polárnej a morskej polárnej vzduchovej hmoty. Občasný prílev arktickej alebo tropickej vzduchovej hmoty má za následok extrémne teploty vzduchu. Lokalita sa zaraďuje do mierne kontinentálneho podnebia s miernou zimou, čiže teplá, mierne suchá s miernou zimou.

Teplotné podmienky

Nasledovné klimatické údaje sú podľa dlhodobého /päťdesiatročného/ priemeru meraní meteorologickej stanice SŠ Radošina:

• priemerná ročná teplota	10,05 C
• priemerná teplota za vegetáciu	15,42 C
• celkové množstvo zrážok za rok	517,5 mm
• množstvo zrážok za IV – X. mesiac	381,2 mm
• interval medzi posledným a prvým dňom s teplotami 0,1 C a nižšími je viac	165 dní
• priemerné júlové teploty dosahujú hodnoty	25 – 27 C
• priemerná doba slnečného svitu za rok	2220 hod.
• prvý mrazivý deň v priemere	11.10.
• posledný mrazivý deň v priemere	11.4.

Na teplotných pomeroch sa výrazne uplatňuje reliéf pohoria Považského Inovca, ktorý zabraňuje prenikaniu studených vzdušných mäs zo severu a je otvorené pre južné prúdenie. Spolu s prevládajúcou južnou expozíciou svahov spôsobuje zvýšenie priemerných teplôt. Slnečný svit v letnom období je až 60 % , v zimnom období cca. 25 %.

Hydrologické podmienky

Naprieč katastrálnym územím obce smerom sever – juh preteká potok Hlavinka, ktorý premení na úpätí pohoria. Najvyšší vodný stav má potok v marci, v čase topenia sa snehu. Najvyšší pokles hladiny má v septembri, čo zapríčiňuje negatívna vlahová bilancia. Vlieva sa do vodnej nádrže Hajná Nová Ves . Vodná nádrž sa rozprestiera na 18 ha a zadržiava 27 mil. m vody. Na území sa nachádza aj Nemečiansky potok, ktorý počas letných mesiacov má minimálny stav vody až vysychá.

Približne 60 % zrážok spadne v letnom období a asi 40 % v zimnom období, čo je výhodné pre vegetáciu. Napriek tomu pôda trpí nedostatkom vlahy v letnom období, ale aj z dôvodu nízkeho obsahu humusu. Snehová pokrývka trvá v priemere menej ako 100 dní a jej výška je malá, pohybuje sa cca. okolo 15 cm.

Veterné pomery

Prevládajú severozápadná až severné vetry, pre ktoré je výraznou prekážkou Považský Inovec. Na jeho východnom predhorí sa v suchých rokoch výrazne uplatňuje zrážkový tieň.

Geologické pomery

Južný výbežok Považského Inovca, ktorý tvorí západnú časť širšieho okolia Krtoviec, je vytvorený v prevažnej miere druhohornými horninami. Podložie Podunajskej nížiny tvoria druhohorné a staršie štruktúry, vlastná výplň panvy je neogénna s výraznými štyrmi sedimentačnými obdobiami. Sú to : vrchný torton, sarmat, panon a pont.

Staršie horniny sú tvorené stredozrnným až jemnozrnným biotickým granodioritom, ktorý miestami prechádza do porfyrovitých muskovitých žúl. Tiež sa vyskytujú jurské a stredotriasové vápence s rohovcami.

Pôdne pomery

V mladšom období neogénu a počas celých štvrtohôr bola oblasť Hajnej Novej Vsi súšou. Táto éra je obdobím vytvárania pôdneho horizontu, ktorý tu predstavuje *hnedozem*. V menšej miere je zastúpená *kambizem*. Pôdotvorným substrátom hnedozeme je spraš, sprašové hliny a niektoré deluviálne sedimenty, kde pôvodným porastom boli dubové a dubovo – hrabové lesy, v ktorých sa vyskytovali trávne porasty. Hnedozeme majú kyslú až neutrálnu pôdnu reakciu a plytký humusový horizont. Bonita pôdy predstavuje 3.

Potenciálna vegetácia

Oblasť sa člení na lužné lesy podhorské a horské, dubovo – hrabové lesy panónske a dubovo – cerové lesy.

Lužné lesy podhorské a horské

- spoločenstvo tejto jednotky sú akýmsi pokračovaním vrbovo-topoľových lužných lesov na alúviách a v úzkych údolných nivách na stredných a horských tokoch riek. Salicion eleagni sú pionierskymi spoločenstvami na mladých riečnych naplaveninách lemujúcich brehy vodných tokov. Vedúcu úlohu v stromovom poschodí má jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*). Krovinnú vrstvu tvoria vrba košíkárka (*Salix viminalis*), vrba krehká (*Salix fragilis*). V bylinnom podraste sa uplatňujú najmä druhy nitrofilné a hydrofilné : kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*), nezábudka močiarna (*Myosotis palustris*), iskerník plazivý (*Ranunculus repens*), žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*).

Dubovo - hrabové lesy panónske

- vyvíjajú sa na sprašových pahorkatinách a v kotlinách južného Slovenska. Nachádza sa aj v južnej časti Považského podolia a najmä na Východoslovenskej pahorkatine. Sú to spoločenstvá dubovo-hrabových lesov v najteplejších oblastiach na Slovensku alebo v teplejších kotlinách a v dolinách, kde má klíma zvýšenú kontinentalitu. Stromové poschodie tvoria najmä dominantný dub letný (*Quercus robur*), iba na prechode do chladnejších polôh pristupuje alebo dominuje dub zimný *Q. petraea*. Hojne sú ešte zastúpené aj javory *Acer campestre*, *A. platanoides*. Od východu po Nitru má trvalú účasť aj *A. tataricum*. Tvoria najčastejšie nižšiu stromovú a krovinnú vrstvu. Bežné sú bresty *Ulmus minor*, lipa malolistá (*Tilia cordata*). Ďalej sú tu hrab (*Carpinus betulus*) a jasene (*Fraxinus excelsior* a *angustifolia*).

Dubovo – cerové lesy

- vzhľadom na zloženie a pôdy ich možno považovať za balkánske zmiešané lesy cerové, ktoré sú v kontinentálnej časti Balkánskeho polostrova klimaticko –zonálne a vyznievajú smerom do panónskej oblasti a až na úpätia Západných Karpát. S cerom tu vystupujú dub žltakastý (*Q. dalechampii*), ale aj niekedy aj dub zimný (*Q. petraea*). Z iných drevín sú vtrúsené aj javor poľný (*A. campestre*), javor tatársky (*A. tataricum*) i jaseň mannový (*Fraxinus ornus*). Krovinná vrstva je pomerne bohatá, len degradované fytocenózy ju majú chudobnú. Tvoria ju vtáči zob (*Ligustrum vulgare*), drieň (*Cornus mas*), svíb (*Swida sanguinea*), trnka (*Prunus spinosa*), hloh (*Crataegus laevigata*). Bylinnú vrstvu tvoria ostrica horská (*Carex montana*), nátržník biely (*Potentilla alba*), lipnica úzkolistá (*Poa angustifolia*).

Súčasná vegetácia

Stromová ako aj krovinná brehová vegetácia v dedine úplne chýba. Na brehoch sa nachádza len bylinná etáž a tú tvoria viaceré druhy tráv. Vegetácia v rámci krajiny je zastúpená vo všetkých etážach. V stromovej etáži pozdĺž rieky prevládajú predovšetkým vrbá krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jelša sivá (*Alnus incana*) a v menšej miere topol čierny (*Populus nigra*). Krovinná etáž je zastúpená v menšej miere a to krovunami hloh jednoosemenný (*Crataegus monogyna*) a výmladky vrb. V bylinnom podrade sú zastúpené viacero druhov tráv (*Poa*, *Festuca*), žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*) a miestami sa vyskytoval aj iskerník (*Ranunculus repens*).

Zhodnotenie drevinovej skladby

Stromy nachádzajúce sa v obci Hajná Nová Ves sú v uspokujúcom zdravotnom stave. Väčšina stromov je zdravá, niektoré sú suché, usychajúce a ohrozujúce život. Väčšina stromov je v rovnakej vekovej kategórii, preto je nutné do budúcnosti počítať s podsadbou a výchovou nových jedincov. Porast je prehustený, prestarnutý a znečistený odpadkami. Podrast obsahuje nálety invázných drevín, ktoré by bolo nutné odstrániť.

Údržba vzrastlých stromov je zanedbaná, respektíve žiadna, v korunách sa nachádzajú suché a dolámané konáre.

1.3 Technická infraštruktúra

Doprava

Obec z hľadiska automobilovej dopravy leží na trase štátnej cesty č. E 514 prostredníctvom, ktorej je napojená aj na svoje administratívne centrum. Postavenie tejto štátnej cesty v tomto úseku nepatrí medzi najdôležitejšie dopravné ťahy v rámci Slovenska a plní najmä regionálnu funkciu v Nitrianskom kraji. Veľkosti obce zodpovedá aj malý počet miestnych komunikácií. Takmer všetky komunikácie sú v šírkovom usporiadaní do 5 metrov. Napriek malým šírkam vozoviek sú všetky obojsmerne prevádzkované. Celková dĺžka miestnych komunikácií je 5 km.

V trasách miestnych komunikácií sú chodníky vybudované a v značnej miere obnovené. Konštrukcia chodníkov je asfaltovo-betónová. Na niektorých miestach, kde sa chodníky nenachádzajú, je bezpečnosť ľudí aspoň čiastočne riešená obmedzením rýchlosti dopravy.

Parkovacie miesta existujú iba v trase štátnej cesty III triedy a na niektorých miestnych komunikáciách pri objektoch vybavenosti a služieb, na miestach, kde prichádzajú zákazníci, zamestnanci a návštevníci. Povrch parkovacích miest je rôzny. Nedostatok parkovacích miest je však najviac viditeľný pri spoločenských akciách. Za týmto účelom sa postupne vytvárajú miesta na parkovanie v určitej lokalite pre osobné automobily.

Garážovanie motorových vozidiel je riešené hlavne v súkromných garážach v rodinných domoch, alebo v samostatne stojacich garážach pri rodinných domoch. Firemné vozidlá sú garážované v areálových objektoch.

Hromadnú prepravu osôb obce zabezpečuje autobusová doprava. Prepravu cestujúcich hlavne do okresného mesta Topoľčany, ale aj do okolitých sídiel, zabezpečuje dopravný závod SAD Topoľčany.

Vodovod, kanalizácia a plynovod

Obec Hajná Nová Ves má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Voda pre uvedený systém sa hygienicky zabezpečuje v čerpacej stanici chlórdioxidom, zdravotné zabezpečenie vody zabezpečuje prevádzkovateľ vodovodu. Na vodovodnú sieť sú okrem obyvateľstva a občianskej vybavenosti napojené aj hospodárske objekty.

Z hľadiska hygienického i hľadiska ďalšieho rozvoja obce je stav odkanalizovania odpadových vôd z obce nevyhovujúci. Obec nemá vlastný systém kanalizácie a nie je napojená na žiadnu čističku odpadových vôd. V tejto oblasti sa plánuje výrazná investícia.

Odvádzanie dažďových vôd je riešené ochrannými technickými zariadeniami pre odvádzanie dažďových povrchových vôd pomocou udržiavaných rigolov vedľa štátnej cesty. Miestne komunikácie majú rigoly, miestami ale neudržiavané. Z tohto dôvodu dažďové vody vsakujú do zelených pásov vedľa komunikácie alebo sa priamo zhromažďujú na ceste a vytvárajú kaluže. Likvidácia dažďových vôd je v súčasnosti nedostatočná, lebo odvodňovacie priekopy nemajú dostatočnú kapacitu, nedostatočný rozsah a nie sú udržiavané.

Zemný plyn sa v obci v prevažnej miere používa na vykurovacie účely, prípravu teplej vody a na varenie. Dodávateľom zemného plynu v obci je SPP a.s. Každý odberateľ je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva zemného plynu. V obci sa nachádzajú tri kategórie odberateľov zemného plynu. Sú to domácnosti, maloodberatelia a strednoodberatelia respektíve veľkoodberatelia. Zemný plyn je dodávaný systémom plynárenských zariadení, ktorých prevádzkovateľom je v súčasnosti SPP a.s. OZ Nitra.

Elektrická sieť, pošta a telekomunikácie

Vybavenie obce Hajná Nová Ves elektrickou energiou je zabezpečované systémom transformovní, ktoré sú napojené na 22kV vzdušné vedenie. Všetky elektrické siete, verejné osvetlenie a aj transformovne sú v pomerne dobrom technickom stave. Pre prípadné nové investičné zámery v obci bude treba riešiť rekonštrukciu elektrickej siete, hlavne čo sa týka

osadenia nových transformovní, prípadne rekonštrukciou existujúcich transformovní. Možné je aj zvýšiť prenosovú schopnosť niektorých úsekov nízkonapäťového vedenia.

V obci sa nachádza pošta. Telekomunikačné služby sú v obci zabezpečené prostredníctvom digitálnej telefónnej ústredne, ktorá je napojená na diaľkové káble. Obec má možnosť pripojenia na internet pomocou WIFI signálu, ktorú ponúka súkromná spoločnosť. V obci je zriadený aj miestny rozhlas. Rozvod miestneho rozhlasu je urobený vzdušnými vodičmi na spoločných elektrických stĺpoch nízkeho napätia a na samostatných oceľových stožiaroch. Reprodukory sú umiestnené na samostatných stožiaroch aj na betónových stĺpoch nízkonapäťového elektrického vedenia.

Odpady

Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Zneškodňovanie komunálneho odpadu z obce je v súčasnosti riešené na regionálnej skládke Bojná. Odvoz je zabezpečovaný firmou Marius Pedersen dvakrát mesačne. Obec odváža komunálny odpad na novú bližšiu skládku v obci Bojná. Nakladanie s komunálnym odpadom upravuje VZN obce /lit. 42/, ktoré podrobnejšie rieši povinnosti pôvodcu odpadu.

V obci sa nedostatočne využívajú biologické odpady na organické hnojivá -zatiaľ sa nepodarilo vytvoriť podmienky na zriadenie kompostovacích plôch resp. zriadenie zberného dvora aj s príslušným vybavením na zber odpadu.

Okrem riadených skládok vznikajú tzv. divoké skládky. Ich pôvod možno hľadať v príznačnej ľahostajnosti a nedisciplinovanosti verejnosti, ale i v problémoch umiestňovania a pravidelného vyprázdňovania kontajnerov.

Predpokladá sa preto, že spomíname divoké skládky budú ekologicky zlikvidované a nahradené zeleňou. Napriek tomu by však obec mala v budúcnosti zvýšiť opatrenia na zabránenie vzniku takýchto skládok.

1.4 Analýza obecných financií

Realizácia Programu rozvoja obce Hajná Nová Ves nie je možná bez finančných prostriedkov. Z toho vyplýva, že prvoradou úlohou je zaistenie potrebných finančných zdrojov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hajná Nová Ves 2021–2027

Najnižšiu zložku verejných financií predstavuje obecný rozpočet. Prostredníctvom svojho rozpočtu obec financuje tak vlastné činnosti, ako aj činnosti delegované štátom (napr.: sociálna činnosť).

Zostavovanie miestneho rozpočtu je veľmi dôležitá etapa rozpočtového procesu, z dôvodu čo najpresnejšieho naplánovania príjmovej a výdavkovej stránky rozpočtu.

tab. Daňové príjmy obce v EUR

Druh dane	2018	2019	2020
Dane celkom	99184	111804	102924
Daň z príjmu FO	70824	78997	76297
Daň z príjmu PO			
Daň z pozemkov	16550	17924	8057
Daň zo stavieb	4808	5877	2203
Miestne dane a poplatky	7002	9006	16367

zdroj: OÚ Hajná Nová Ves

tab.: Príjmy a výdavky obce v EUR

	2018	2019	2020
Príjmy	319210	133837	120683
Výdavky	312456	116668	119007
Kapitálový výdavok	206270	15760	13304
Výsledok	6754	17169	1676

zdroj: OÚ Hajná Nová Ves

Príjmy obce Hajná Nová Ves v sledovanom období 2018 – 2020 vykazovali klesajúci trend, pričom výdaje sú mierne rastúce. Najvýznamnejšou príjmovou zložkou obce tvoria daňové príjmy a príjmy z dotácií, ktoré majú vysoký predpoklad poklesu aj z dôvodu dopadu pandémie COVID 19 na verejné financie a príjmy štátu z výberu daní fyzických osôb.

Výdaje obce v sledovanom období boli nižšie ako príjmy. To vytvára dobrú finančnú spôsobilosť pre financovanie a spolufinancovanie aktivít a projektov podporujúcich rozvoj obce. Preto je pri vytváraní nasledujúcich rozpočtov naďalej dbať hlavne na výdavky ako aj správne nastavenie celkového rozpočtu. Na ich efektívnejšie využitie bude veľkou mierou prispievať aj Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

2 Strategická časť

Pri stanovení vízie rozvoja územia obce Hajná Nová Ves bolo nutné prihliadať na fakt, že sa vzťahuje k dlhodobému horizontu 10 rokov. Vízia by mal byť v súlade s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR a Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022.

Vízie a ciele národnej stratégie sa vzťahujú na obdobie do roku 2030. Ťažiskom dokumentu sú rozvojové priority štátu pre programové obdobie 2021 - 2027, ktoré majú viesť k splneniu vytýčených významných národných cieľov.

V komparácii s ostatnými členskými štátmi EÚ dosiahla SR za posledné viac ako dve dekády dynamického hospodárskeho a sociálneho vývoja významný spoločenský pokrok. Postupnou realizáciou rozvojových projektov, podporných programov, vrátane štrukturálnych reforiem a systémových zmien, dochádzalo k modernizácii a modifikácii odvetvovo-sektorovej štruktúry hospodárstva, ako i konvergencii SR k ekonomicky vyspelým štátom. Vízia regionálneho rozvoja predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť - vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2021 až 2027 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie. Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná takto: „Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.“ (Zdroj: Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, strana 34).

Počas realizácie aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov. Očakáva sa, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022. Rozvojová vízia nitrianskeho samosprávneho kraja: „Nitriansky kraj bude rozvíjať diverzifikované hospodárstvo založené na moderných technológiách produkujúcich tovary a služby s vysokou pridanou hodnotou a vytvárať aktívne prostredie pre výskum, vývoj a inovácie. Do roku 2022 chce zvýšiť sociálny a environmentálny štandard života obyvateľov s kvalitnou a dostupnou infraštruktúrou“ (Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016-2022, Strana 14).

S ohľadom na predošlý PHSR a vyššie uvedené strategické dokumenty, pristúpila obec Hajná Nová Ves k vypracovaniu strategickej vízie na obdobie 2021 – 2027 nasledovne: „Obec Hajná Nová Ves bude využívať svoj potenciál k zlepšeniu sociálnych a ekonomických podmienok života v obci, zachovať historicko-kultúrne dedičstvo, budovať obecnú infraštruktúru a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce.,,

Vízia:

Neustále zlepšovanie kvality života občanov obce Hajná Nová Ves a zabezpečenie primeraného rozvoja vo všetkých oblastiach v zmysle princípov trvalo udržateľného rozvoja, dostupnosti služieb občanom a zlepšovania kvality životného prostredia.

Strategický cieľ:

Vytvoriť podmienky pre pokojný život obyvateľov obce, pre zvýšenie počtu obyvateľov obce, ekonomickej výkonnosti, ochrany životného prostredia s trvale udržateľným rozvojom a rešpektovaním strategických cieľov VÚC Nitra.

2.1 SWOT analýza

V etape analýz a tvorby stratégií spracovatelia využívajú rôzne matice, ktoré poukazujú na vzájomné vzťahy kritických faktorov. Jednou z nich je matica SWOT, ktorá tvorí koncepčný základ systematickej analýzy. Je moderným nástrojom analýzy hrozieb a príležitostí vo vonkajšom prostredí, hodnotených vo vzťahu k vnútorným silným a slabým stránkam, pričom uľahčuje ich vzájomné porovnávanie.

Model SWOT je špecifický v tom, že vychádza z hrozieb, preto sa často k strategickému plánovaniu pristupovalo až za predpokladu očakávaných problémov. Matica SWOT systematizuje výber príslušnej stratégie, ktorá zodpovedá jednotlivým kombináciám vnútorných silných a slabých stránok, ale i príležitostiam a hrozbám vo vnútornom prostredí. SWOT analýza je štandardnou metódou bežne používanou v oblasti regionálneho rozvoja a plánovania.

Podstatou tejto metódy je odhalenie a súčasne vzájomné porovnanie vnútorných silných a slabých stránok (S- Strengths and W-Weaknesses) a možností a hrozieb (O- Opportunities and T-Threats), ktoré pôsobia na skúmaný objekt zvonka. Zmysel SWOT analýzy spočíva v akceptovaní silných stránok a odstraňovaní stránok slabých, čím sa zvyšuje pravdepodobnosť realizácie prípadných príležitostí a eliminuje sa dopad špecifikovaných hrozieb.

Základnou úlohou je teda analyzovať súčasnú a očakávanú budúcu situáciu, určiť smer rozvoja a nájsť prostriedky na dosiahnutie stanoveného cieľa resp. poslania.

2.1.1 Technická infraštruktúra

Hajná Nová Ves - obec s dostatočným priestorom pre trvalo udržateľný rozvoj a bývanie pre jej obyvateľov

Dopravná infraštruktúra a služby poskytované v doprave sú súčasťou každodenného života obyvateľov a patria ku kľúčovým faktorom, ktoré významne ovplyvňujú rozvoj hospodárstva a znižovanie disparít medzi regiónmi a vo vnútri regiónu, jeho adaptabilitu a konkurencieschopnosť. Modernizácia a rekonštrukcia regionálnych a miestnych komunikácií a budovanie a rozširovanie siete rýchlostných ciest a ciest I. triedy vrátane výstavby obchvatov miest a obcí je dôležitým faktorom pre dosahovanie ekonomického rastu, zvyšovanie konkurencieschopnosti a prosperity, rastu zamestnanosti a mobility do zamestnania, prílev zahraničných investícií a dostupnosť územia. Dostupnosť obyvateľov a domácností k širokopásmovým sieťam je jedným z indikátorov informačnej spoločnosti, keďže urýchľuje a zabezpečuje nepretržitý prístup k informáciám, podporuje interaktivitu a sofistikovanejšie možnosti komunikácie a využívanie elektronických služieb. Ako jedným z kľúčových nástrojov zmiernenia dopadov pandémie COVID 19 musí byť urýchlený rozvoj širokopásmových sietí a služieb v obciach s dôrazom na zabezpečenie spoľahlivej a bezpečnej infraštruktúry dostupnej pre všetkých občanov, verejnú správu, podnikateľský sektor i tretí sektor.

Súčasný stav :

- Havarijný technický stav niektorých komunikácií
- Nevybudovaná komplexná sieť kanalizácie
- Nedostatočný rozsah a pomalá obnova existujúcich chodníkov
- Vysoká energetická náročnosť budov v majetku obce
- Absencia cyklotrasy a napojenie na jestvujúce
- Dostatočný rozsah a primeraná spotreba verejného osvetlenia
- Stav informačného-komunikačného systému v obci (slabý obsah webu obce a nedostupnosť vysokorýchlostného internetu)

SWOT analýza :

Silné stránky:

- Obec je lokalizovaná v blízkosti väčších sídiel
- Vybudovaná telekomunikačná sieť
- Vybudovaná elektrická sieť
- Vybudované rozvody zemného plynu
- Existujúce verejné osvetlenie
- Vodovod

Slabé stránky :

- Alarmujúci sa stav niektorých miestnych komunikácií
- Pomalá obnova chodníkov a ich nedostatočný rozsah
- Chýbajúce turistické a orientačné tabule
- Stav časti technickej infraštruktúry a vysoká energetická náročnosť budov
- Potreba budovania siete kanalizácie a napojenie sa na čističku odpadových vôd

Príležitosti:

- Vybudovanie komplexnej siete kanalizácie (spojenie viacerých obcí)
- Príprava lokalít na IBV a výstavba nájomných bytov
- Vyriešenie obnovy miestnych komunikácií, dopravy a parkovania v obci
- Dobudovanie sietí pre moderné technológie (vysokorýchlostný internet)
- Zlepšenie rozsahu a kvality verejného osvetlenia (zníženie nákladov)
- Obecný sociálny podnik (údržba zelene, drobné stavebné práce a služby)

Ohrozenia:

- Všeobecne stagnujúci hospodársky rozvoj
- Nedostatočný systém financovania cestného hospodárstva
- Zvyšovanie prevádzkových nákladov spojené s rastom cien energií
- Nízky ekonomický potenciál obyvateľstva
- Nedostatočné využívanie finančných zdrojov z EÚ
- Nezaujem ľudí o nové lokality určené pre IBV z ekonomických dôvodov
- Migrácia a presídlenie mladých ľudí za prácou do väčších sídiel
- Pandemické opatrenia a obmedzenia

Strategické ciele :

- Vybudovanie kanalizačnej siete (spojenie viacero obcí) a zabezpečenie odtekania povrchových dažďových vôd z cestných komunikácií a jej zachytávanie v krajine
- Príprava nových lokalít na IBV vytvorením prístupových ciest k potencionálnym plochám resp. výstavba bytoviek s nájomnými bytmi najmä pre mladé rodiny
- Rekonštrukcia existujúcich miestnych ciest a chodníkov podľa technického stavu a zníženie energetickej náročnosti budov
- Rekonštrukcia respektíve výmena nízkonapäťového elektrického vedenia vzduchom za podzemné vedenie
- Vypracovanie produktu „Obec Hajná Nová Ves“ pre cestovný ruch, živnostníkov a rozvoj služieb cestovného ruchu (gastro, informačno-náučné tabule, nabíjačky na elektrobicykle a pod.)
- Založiť obecný sociálny podnik (údržba zelene, drobné stavebné práce a služby)

2.1.2 Sociálna infraštruktúra

Hajná Nová Ves - obec s nízkou a nedostatočnou sieťou základnej sociálnej a zdravotnej starostlivosti pre všetky vekové kategórie obyvateľstva

Dôraz by mal byť kladený na zvýšenie kvality poskytovaných služieb zameraných na sociálnu inklúziu obyvateľstva, riešenie deinštitucionalizácie a humanizácie sociálnych služieb, kvalitu a dostupnosť zdravotnej starostlivosti. Je potrebné podporovať zamestnanosť v sociálnych službách ako aj zamestnancov zariadení sociálnych služieb. Cieľom je zabezpečovať nedostatkové a vyhľadávané druhy a formy sociálnych služieb, zlepšenie kvality života občanov počas poskytovania sociálnych služieb a rozširovať dobrovoľníctvo, ktoré skvalitňuje sociálne služby, umožňuje plnohodnotne využiť a spríjemniť voľný čas prijímateľov sociálnych služieb.

Súčasný stav :

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu službu
- chýba denné centrum pre seniorov a terénna sociálna práca
- osamelí seniori so zdravotnými problémami
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami, ktorí nemajú riadny príjem a ktorí sa dostávajú do situácie pod úroveň životného minima
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou a odborníkmi ÚPSVaR

SWOT analýza :

Silné stránky :

- Existujúce priestory prípadne nehnuteľnosti vhodné na novú výstavbu a rekonštrukciu pre účely bývania, sociálnych služieb a pod.

- Blízkosť väčších sídiel
- Pomerne dobrý zdravotný stav obyvateľstva

Slabé stránky:

- Rodiny s nízkym finančným príjmom
- Chýbajúce projekty sociálnych služieb a pomoci
- Nemotivujúce prostredie pre rozšírenie zdravotníckych služieb
- Nedostačujúci model financovania sociálnych služieb, zdravotníctva a poistného systému
- Predsudky občanov pri poskytovaní sociálnej pomoci resp. služieb
- Slabá angažovanosť a informovanosť obyvateľstva

Príležitosti:

- Vypracovávanie projektov zameraných na sociálnu starostlivosť s fondov EÚ a iných grantových schém
- Existujúca podpora štátu a podpora zo strany obce
- Rozvoj dennej sociálnej starostlivosti
- Využitie ľudského potenciálu a osveta v mnoho oblastiach
- Vybudovanie domova dôchodcov resp. prevádzkovanie sociálneho obecného podniku „sociálnych služieb“

Ohrozenia:

- Nedostatočná spolupráca miest a obcí pri využívaní podpory z EÚ
- Komplikovaný systém získavania prostriedkov z projektov podporovaných fondmi EÚ
- Chátrajúci domový a bytový fond
- Stagnujúca životná úroveň a miera nezamestnanosti
- Narastajúca apatia a netolerantnosť medzi ľuďmi
- Nedostatočná činnosť štátnych orgánov a úradov na úseku sociálnej starostlivosti o riešenie problémov tých sociálne slabších vrstiev obyvateľstva, ktoré si nie sú schopné pomôcť samy
- Nedostatočný a často neefektívny postoj polície k nie len sociálnym problémom obyvateľstva

Strategické ciele :

- V nadväznosti na zriadenú opatrovateľskú službu zriadenie pomoci dôchodcom vo forme „zdravotnej sestry“, ktorá by príležitostne a podľa potrieb pomáhala osamelým dôchodcom v ich domoch
- Zabezpečenie a príprava lokalít pre výstavbu obecných nájomných bytov
- Podpora vzniku klubu dôchodcov resp. denného stacionára
- Rozšírenie poskytovania sociálnych služieb dôchodcom a iným sociálne slabším vrstvám obyvateľstva
- Prehodnotenie možností získania finančných prostriedkov z fondov EÚ na zabezpečenie a rozširovanie služieb pre dôchodcov a sociálne slabšie vrstvy obyvateľstva
- Vybudovanie bezbariérových prechodov a vstupov

2.1.3 Školstvo, šport a kultúra

Hajná Nová Ves - obec vzdelaných ľudí so zdravým životným štýlom, hrdých na historickú a kultúrnu hodnotu svojho rodiska a s udržateľnou predstavou o budúcnosti

Súčasný stav :

- Absencia školy, školských a predškolských zariadení
- Základné možnosti športového vyžitia mládeže
- Nedostatočne využívané existujúce zariadenia
- Nedostatočné využívanie kultúrno-historického potenciálu regiónu
- Záujem miestneho obyvateľstva o kultúrne a spoločenské akcie v obci

SWOT analýza :

Silné stránky:

- Dlhodobá tradícia poľnohospodárstva a záhradkárstva v regióne
- Existujúci športový areál a detské ihrisko
- Rôzne kultúrne akcie, ľudské zvyky a tradície aj v širšom okolí
- Možnosť ďalšieho rozširovania športového areálu o iné druhy športov
- Blízkosť sídla k viacerým športovo-rekreačným zariadeniam v regióne
- Blízkosť sídla k výstavnému sídlu Nitra

Slabé stránky :

- Zlý technický stav budov
- Neexistencia projektov na ďalší rozvoj obce po spoločenskej a kultúrnej stránke
- Slabší záujem širších vrstiev obyvateľstva o aktivity, ktoré narušujú klud
- Nedostatok peňazí na rozvoj kultúry a športu
- Znečisťované verejné priestranstvá obce a havarijný stav kultúrneho domu

Príležitosti:

- Cez projekty a granty získať finančné prostriedky na vytvorenie podmienok pre zníženie nákladov na prevádzku
- V prípade zvýšeného počtu detí, možnosť vybudovania obecnej materskej školy
- Hľadanie sponzorov, ktorí by finančne podporovali rôzne kultúrne, spoločenské a športové akcie
- Zvyšovanie záujmu o šport a kultúrnych podujatí najmä u detí
- Využívanie kultúrneho domu aj ako obecné komunitné centrum
- Spolupráca s majiteľmi kaštieľa a parku na kultúrno-spoločenské podujatia

Ohrozenia:

- Vysoké prevádzkové náklady
- Vplyv konzumných kultúr a negatívnych javov na obyvateľstvo, ale hlavne na mládež
- Nedostatočný záujem občanov o život v obci
- Hospodársky pokles s možným sťahovaním sa rodín za prácou
- Schátranie kaštieľa a spustnutie parku

Strategické ciele :

- Využívanie alternatívnych zdrojov energií v súvislosti so znižovaním prevádzkových nákladov
- Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia
- Výstavba námestia ako kultúrno-spoločenského centra obce
- Rozširovanie zelene v obci
- Dobudovanie detského ihriska
- Využívanie parku s kaštieľom ako centrálnej oddychovej zóny v obci
- Obnova športových klubov a aktivít
- Podpora rozvoja cyklistiky, cyklotrás a služieb s nimi spojenými

2.1.4 Podnikanie, mimovládny neziskový sektor a služby

Hajná Nová Ves - miesto dlhodobého a trvalo udržateľného rozvoja, prosperujúceho rastu a miesta pre slušný život

Na území obce je niekoľko podnikateľov a aktívnych občanov, ktoré svoju činnosť vykonávajú v rámci územia obce i mimo neho. Obec je jednou zo zakladajúcich členov OZ Mikroregión RADOŠINKA (združenie sídli v obci Bojná), ktoré vykonáva svoju činnosť na základe prístupu LEADER na území niekoľkých obcí.

Súčasný stav :

- Priemerná nezamestnanosť
- Nevyužitie tradície a možností charakterizujúce obec
- Nedostatočná úroveň malého a stredného podnikania v oblasti služieb, výroby a obchodu
- Nízka úroveň aktívneho občianstva a záujem o komunitu
- Nevyužívanie obnoviteľných zdrojov energie
- Nedobudovaná technická infraštruktúra
- Slabšia atraktivnosť pre nových investorov
- Všeobecne stagnujúca životná úroveň obyvateľov
- Nevyužívanie kultúrno-historického potenciálu parku a kaštieľa

SWOT analýza :

Silné stránky:

- Dobré podmienky pre záhradkárstvo a poľnohospodárstvo
- Zabezpečená predajňa potravín a pohostinstvo
- Obec leží v blízkosti krajského mesta Nitra
- Vybudovaný vodovod, telekomunikačná sieť, elektrická sieť a rozvody zemného plynu
- V obci je dostatočne veľké množstvo kvalifikovaných ľudských kapacít schopných zapojiť sa do pracovného procesu
- Ľudský potenciál charakterizovaný všestrannými zručnosťami
- Kultúrno-historický potenciál parku a kaštieľa na podnikanie

Slabé stránky:

- Zhoršujúci sa stav miestnych komunikácií
- Potreba budovania siete kanalizácie
- Slabé respektíve nedostatočné finančné možnosti v súvislosti s rozvojom malého a stredného podnikania
- Nepripravené územie pre potenciálny rozvoj hospodárstva a služieb a pre vstup zahraničných investorov
- Slabšia propagácia sídla medzi podnikateľmi
- Horšia dopravná infraštruktúra a nezáujem investorov
- Nedostatočné priestorové možnosti pre rozvoj malého a stredného podnikania ako aj finančná a legislatívna podpora malého a stredného podnikania

Príležitosti:

- Rozvoj zamestnanosti v regióne
- Rozvoj podnikateľských aktivít súvisiacich s typickým charakterom krajiny (poľnohospodárstvo, vinárstvo, záhradkárstvo)
- Rozvoj podnikateľských aktivít zameraných na cestovný ruch, cyklo a agroturistiku
- Rozvoj spolupráce s majiteľmi kaštieľa a parku
- Podpora aktívneho občianstva

Ohrozenia:

- Nedostatočné systémové nástroje podpory rozvoja malého a stredného podnikania
- Obmedzenie prístupu a vstupu investícií
- Hospodárska a záhradkárska recesia v dôsledku vysokých vstupov a na druhej strane nízkych cien za poľnohospodárske výrobky
- Nedostatočná dostupnosť efektívnych úverových zdrojov
- Nemotivujúce podnikateľské prostredie

Strategické ciele :

- Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energií
- Rekonštrukcie ulíc podľa potrieb a technického stavu v súvislosti s umožnením rozvoja podnikania
- Vybudovanie kanalizačnej siete v súvislosti s lepšou podporou rozvoja podnikania v obci
- Rekonštrukcia ďalšej technickej infraštruktúry v súvislosti s lepšou podporou rozvoja podnikania v obci
- Obnova a rekonštrukcia občianskej vybavenosti
- Využiť kultúrno-historický potenciál parku a kaštieľa na podnikanie
- Podpora miestnych živnostníkov a podnikateľov, ktorých činnosť je zameraná na služby, obchod a výrobu
- Zriadenie informačných tabulí o poskytovaných službách v obci
- Podpora rozvojových, kultúrnych a spoločenských aktivít občanov obce

2.1.5 Cestovný ruch

Hajná Nová Ves - región príťažlivý pre ľudí so záujmom o rybolov, históriu, cykloturistiku a letnú turistiku s nedostatkom kvalitných ubytovacích a stravovacích služieb

Nitriansky samosprávny kraj je v cestovnom ruchu v súčasnosti najmenej využívaným krajom Slovenska. Výkony ďaleko zaostávajú za jeho potenciálnymi možnosťami. Pritom územie je ideálne situované a pohodlne dostupné. Primárny potenciál je v mnohých faktoroch výnimočný, vytvára dobrú východiskovú pozíciu pre výraznejšie presadenie sa na trhu cestovného ruchu v rámci Slovenskej republiky. Cestovný ruch môže prispieť k regionálnemu rozvoju a zlepšeniu životnej úrovne vidieka.

Súčasný stav :

- Nedostatočné množstvo turistov
- Absencia ubytovacích kapacít a stravovacích možností
- Nedostatočné množstvo propagačných materiálov propagujúcich obec Hajná Nová Ves a blízke okolie
- Rôznorodá kvalita príľahlých rekreačných a turistických oblastí
- Nedostatočná spolupráca medzi samosprávou a podnikateľskými subjektmi cestovného ruchu pôsobiacimi v širšom regióne
- Významná ale chátrajúca Národná kultúrna pamiatka v obci

SWOT analýza :

Silné stránky:

- Kaštieľ a park priamo v centre obce
- Typická poľnohospodárska a záhradkárska krajina
- Blízkosť sídla ku krajskému mestu Nitra
- Blízkosť k obci Bojná s významným náleziskom „Hradisko Valy“
- Blízkosť sídla k viacerým športovo-rekreačným zariadeniam v regióne
- Dosah k ponitrianskej a vážskej cyklomagistrále, navrhovaných v stratégii rozvoja cestovného ruchu NSK
- Náučný chodník Považský Inovec

Slabé stránky :

- Zlý stav kaštieľa a parku a možnosti jeho využitia
- Neexistencia informačného centra
- Nedostatočné základné služby pre turistov
- Chýba ubytovanie v súkromí
- Absencia služieb pre cykloturistiku
- Chýba športový areál s vybudovanými podmienkami pre viaceré v súčasnosti populárne športy
- Chýba komplexná ponuka programov na trávenie voľného času pre návštevníkov aj domácich obyvateľov
- Nepripravenosť obyvateľov na poskytovanie služieb v cestovnom ruchu
- Slabé rozšírenie agroturistických zariadení v širšom regióne

- Nedostatočné finančné zázemie obyvateľov pre rozvoj agroturistických zariadení

Príležitosti:

- Obnova parku a kaštieľa ako hlavnej atrakcie obce
- Spolupráca a koordinácia činnosti so susediacimi regiónmi
- Spolupráca a koordinácia činnosti s inými turistickými a rekreačnými centrami v regióne
- Cykloturistika a služby s ňou spojené - dosah k ponitrianskej a vážskej cyklomagistrale, navrhovaných v stratégii rozvoja cestovného ruchu NSK
- Získanie financií na podporu cestovného ruchu z projektov využívajúcich programy štátu a európskej únie
- Vybudovanie produktu obce pre turistov, drobných lokálnych produktov či podujatí
- Stať sa súčasťou a zapracovať návrhy stratégie rozvoja cestovného ruchu nitrianskeho samosprávneho kraja (Cyrilo-metodská cesta)

Ohrozenia:

- Nepriaznivá politika štátu a VÚC v oblasti podpory cestovného ruchu
- Nedostatok peňazí na rozvoj cestovného ruchu
- Zvyšovanie vstupných nákladov pre tvorbu informačných a propagačných materiálov
- Zvyšovanie vstupných nákladov na vytvorenie a údržbu zariadení slúžiacich na agroturistiku
- Slabý záujem ľudí všeobecne o cestovný ruch ako formu živobytia
- Nepochota zainteresovaných ľudí, organizácií a podnikateľských subjektov spolupracovať
- Schátranie kaštieľa a parku v obci

Strategické ciele :

- Vytvorenie oddychovej zóny v parku
- Vytvorenie zón slúžiacich pre cyklo turistiku a vybudovanie cyklistického chodníka
- Spracovanie a vydanie kvalitného propagačného materiálu
- Podporovať rozvoj agroturistiky so zameraním na záhradkárstvo, poľnohospodárstvo, rybolov a návštevu prírody
- Zlepšenie spolupráce v celom regióne medzi podnikateľskými subjektmi pôsobiacimi v oblasti cestovného ruchu
- Propagácia agroturistiky medzi miestnym obyvateľstvom
- Propagácia budovania malých rodinných penziónov, kde by sa poskytovali služby ubytovania a stravovania
- Vybudovanie respektíve zabezpečenie ubytovacích a stravovacích kapacít
- Podpora predaja tradičných výrobkov cez obecný podnik

2.1.6 Životné prostredie

Hajná Nová Ves - obec kultúrna a čistá, uchováajúca prírodné a historické dedičstvo pre budúce generácie, myslíaca ekologicky a podporujúca obnoviteľné zdroje energie a recykláciu.

Súčasný stav :

- Existujúce malé čierna skládky
- Neexistencia komplexnej kanalizačnej siete
- Nedostatočné odvádzanie a zachytávanie dažďových vôd
- Dostatočná údržba rigolov popri cestách
- Nevyužívame alternatívnych a ekologickejších zdrojov energií
- Strácajúca sa ľudová architektúra a tým miznúci typický charakter poľnohospodárskeho a vidieckeho sídla

SWOT analýza :

Silné stránky:

- Veľká biodiverzita územia a chránené druhy rastlín a živočíchov
- Viaceré druhy vtáctva v okolí rybníkov
- Výrazné historické a krajinné štruktúry, výhodný prírodný a ľudský potenciál
- Zachovalé prírodné prostredie
- Zavedený separovaný zber odpadov

Slabé stránky:

- Nekoncepčný urbanizmus
- Vplyvy ohrozujúce dodržiavanie čistoty životného prostredia
- Nevybudovaná komplexná sieť kanalizácie
- Nevyhovujúce riešenie dopravy v obci
- Nedostatočné vysporiadanie sa s odpadmi

Príležitosti:

- Budovanie územných systémov ekologickej stability
- Vykonávanie recyklácie a vytvorenie zberného dvora
- Bezodpadové alebo nízkoodpadové hospodárenie
- Zvyšovanie ekologického vedomia u obyvateľov
- Motivácia občanov pre ekologické aktivity
- Využívanie alternatívnych zdrojov energií, napríklad využívanie slnečnej energie na ohrev vody, využívanie biomasy a pod.
- Revitalizácia a projekty zelene v obci na zachytávanie vody, zelené strechy a iné ekologické opatrenia

Ohrozenia:

- Nepredvídateľné prírodné udalosti
- Nepredvídateľné ekologické havárie
- Zvyšujúca sa intenzita cestnej dopravy
- Divoké skládky tuhého komunálneho odpadu

- Zhoršený stav technickej infraštruktúry
- Nedostatočný záujem občanov o aktivity zamerané ekológiu a ochranu životného prostredia
- Ohrozovanie flóry a fauny v dôsledku neznalosti ľudí a subjektov
- Ohrozovanie flóry a fauny v dôsledku znečisťovania prostredia tuhým komunálnym odpadom a splaškami
- Globalizačné tendencie

Strategické ciele :

- Odstránenie divokých skládok
- Vybudovanie medziskládky recyklovaného odpadu
- Neustále zabezpečenie fungovania a podpora separovaného zberu
- Realizácia kanalizačnej siete v celej obci (v spojení s viacerými obcami)
- Zachovávanie, vybudovanie prípadne rekonštrukcia typickej drobnej architektúry v súvislosti so zachovaním charakteru krajiny
- Rozšírenie a udržiavanie siete smetných košov na verejných priestranstvách
- Zabezpečenie kvalitnej údržby verejnej zelene aj v parku
- Rozvoj recyklácie a využívania obnoviteľných zdrojov energie
- Výsadba nových stromoradií
- Regulácia, zachytávanie dažďových vôd a protipovodňové opatrenia na potoku Hlavinka

2.2 Operačné programy v rokoch 2021 - 2027

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy (ďalej len „EŠIF“) prostredníctvom operačného programu Slovensko 2021-2027 a Programu rozvoja vidieka 2021-2027:

OP Slovensko 2021-2027

Opis základných prioritných cieľov OP Slovensko 2021-2027 vo vzťahu k možným aktivitám v obci Hajná Nová Ves:

1. Inteligentnejšia Európa:

- Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády
- Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť
- Modernizácia poskytovania verejných služieb
- Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
- Podpora digitálnej pripojiteľnosti
- Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
- Podpora malého a stredného podnikania

2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa

- Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
- Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
- Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
- Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
- Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
- Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
- Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
- Zlepšenie kvality ovzdušia

3. Prepojenejšia Európa

- Modernizácia a výstavba ciest I. triedy vrátane modernizácie mostov
- Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti

4. Sociálnejšia Európa

- Adaptabilný a prístupný trh práce
- Kvalitné inkluzívne vzdelanie
- Záruka pre mladých
- Aktívne začlenenie a dostupné služby
- Potravinová a materiálna deprivácia

Európa bližšie k občanom

- Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
- Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
- Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
- Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch

3. Programová časť

Programová časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce obsahuje popis aktivít, ktoré sa majú zrealizovať v jednotlivých oblastiach popisovaných v strategickej časti dokumentu. Tento popis aktivít má iba informatívny charakter a slúži pre internú potrebu. Jeho úlohou je mať prehľad o tom, čo môže obec v určitých daných obdobiach realizovať.

Plnenie jednotlivých úloh bude závisieť hlavne od toho, aké priority budú pre obec dôležité v danom období, aké finančné prostriedky sa získajú z vlastných zdrojov, z fondov Európskej únie a samozrejme od konečnej schválenej podoby rozpočtu obce v jednotlivých rokoch.

3.1 Akčný plán základných priorít obce

Akčný plán základných priorít obce obsahuje hlavné priority rozvoja obce, a to už prebiehajúce ale ešte nedokončené, a samozrejme aj priority ktoré sú ešte len v teoretickej rovine a javia sa ako nevyhnutné alebo aspoň vhodné pre ďalší rozvoj obce v najbližších rokoch.

Čo sa týka časového harmonogramu, plánovanie aktivít závisí hlavne od množstva finančných prostriedkov, ktoré môže obec v každoročnom rozpočte vyčleniť na rozvoj obce a samozrejme ako využije možnosti čerpania finančných príspevkov z fondov EÚ.

V súčasnosti prebehlo zbieranie a príprava aktivít pre rôzne oblasti možnosti čerpania zdrojov pre financovanie z fondov v novom programovacom období Európskej únie na roky 2021 - 2027. Je však potrebné dbať na viaceré skúsenosti z iných sídiel, kde sa pri väčšom množstve schválených projektov ukázalo ako správne spájanie menších sídiel do mikroregiónov, hlavne na úseku budovania technickej infraštruktúry a na úseku ochrany životného prostredia.

Takže určujúcim a významným krokom v ďalšom rozvoji obce je existujúca a hlavne kvalitná spolupráca medzi samosprávami v regióne, zástupcami štátneho a verejného sektora, podnikateľskou sférou, sociálnymi partnermi a aj mimovládnyimi organizáciami.

3 základné priority obce na najbližšie obdobie 2021 - 2027:

Cieľ 1:	Zlepšenie životnej úrovne
Úloha :	Zabezpečenie sociálnych služieb v obci
Úloha :	Vytvorenie spoločného sociálneho obecného podniku s okolitými obcami
Úloha :	Podpora obnovy kaštieľa a parku v obci
Cieľ 2:	Zlepšenie technickej infraštruktúry obce
Úloha :	Zabezpečenie dokončenia obnovy miestnych komunikácií a chodníkov spojené so zvýšením bezpečnosti chodcov
Úloha :	Príprava lokalít na IBV
Úloha :	Využívanie ekologických nástrojov a opatrení za účelom zníženia nákladov na energie na obecných stavbách a ich celková obnova

- Cieľ 3: **Kvalita životného prostredia a protipovodňové opatrenia**
Úloha : Regulácia potoka Hlavinka
Úloha : Renovácia a údržba dažďovej kanalizácie, vytvorenie podmienok na zachytávanie dažďovej vody v prípade IBV
Úloha: Vybudovanie kanalizácie v celej obci formou spoločnej obecnej prírodnej čističky odpadových vôd
Úloha : Odstraňovanie malých čiernych skládok TKO, odstraňovanie znečistenia a zveľaďovanie verejných priestranstiev

3.1.1 Akčný plán v oblasti technickej infraštruktúry

Problémy:

- zlý technický stav komunikácií
- nedostatočný rozsah chodníkov
- absencia chodníkov v bočných uličkách obce
- neexistujúca komplexná kanalizačná sieť
- nepripravené lokality pre IBV
- nedostatočný informačný systém o obci

Priority :

- vybudovanie kanalizačnej siete formou obecnej prírodnej čističky odpadových vôd v spolupráci so susednými obcami
- rekonštrukcie miestnych komunikácií podľa potrieb a technického stavu
- vybudovanie centra „života“ obce v spolupráci s majiteľmi parku a kaštieľa
- príprava lokalít pre IBV
- obnova a budovanie chodníkov v obci
- využívanie obnoviteľných zdrojov a zníženie energetickej náročnosti na obecných budovách

Cieľ č. 1.: Zvýšenie životnej úrovne a kvality životného prostredia

Úloha č.1.1: Vybudovanie kanalizačnej siete formou obecnej prírodnej čističky odpadových vôd v spolupráci so susednými obcami

Cieľ č. 2: Zlepšenie technickej infraštruktúry v obci

Úloha č. 2.1: Rekonštrukcia ulíc a chodníkov podľa potrieb a technického stavu

Úloha č. 2.2: Budovanie nových chodníkov v obci

Úloha č. 2.3: Využívanie obnoviteľných zdrojov na obecných budovách

Cieľ č. 3: Zlepšenie vzhľadu obce

Úloha č. 3.1: Vybudovanie námestia ako centra „života“ obce

Úloha č. 3.2: Zabezpečenie udržiavania poriadku na verejných priestranstvách

Úloha č. 3.3: Skrášlenie verejných priestranstiev výsadbou okrasných drevín

Cieľ č.4: Zatraktívnenie obce pre individuálnu bytovú výstavbu

Úloha č. 4.1: Príprava lokalít na IBV

Úloha č. 4.2: Budovanie infraštruktúry pri potenciálnych plochách pre výstavbu

Úloha č. 4.3: Zvýšiť mieru údržby zelene a spoločných verejných priestorov

3.1.2 Akčný plán v oblasti sociálnej infraštruktúry

Problémy:

- slabá sociálna infraštruktúra pre dôchodcov
- nedostatok bezbariérových prechodov a vstupov
- nedostatok ubytovacích priestorov pre sociálne slabšie vrstvy
- nedostatočné sociálne cítenie obyvateľstva
- nedostatočná propagácia zdravého životného štýlu

Priority:

- v nadväznosti na opatrovateľskú službu podpora pomoci dôchodcom vo formou „externých firiem“, ktorá by podľa potrieb pomáhala osamelým dôchodcom v ich domoch
- rozšírenie poskytovania sociálnych služieb dôchodcom a iným sociálne slabším vrstvám obyvateľstva
- vybudovanie bezbariérových prechodov a vstupov
- zabezpečovanie a podpora klubu dôchodcov s prípadným rozširovaním jeho činnosti o ďalšie služby
- kvalitatívne zmeny existujúcich prvkov a vzťahov sociálnych služieb v komunite obce poradenstvo
- kreovanie nových prvkov sociálnych služieb, ktoré doteraz vôbec nepôsobili alebo pôsobili len služieb, ktoré doteraz vôbec nepôsobili alebo pôsobili len sporadicky
- organizačné zmeny – skoordinať subjekty poskytujúce sociálne služby a zefektívniť ich činnosť

Cieľ č. 1.: Zlepšenie života dôchodcov v obci

Úloha č. 1.1: Podpora externých sociálnych služieb

Úloha č. 1.2: Zabezpečenie stravovania rozvozom stravy pre seniorov a ZŤP

Cieľ č. 2: Podpora sociálne slabších vrstiev obyvateľstva

Úloha č. 2.1: Príprava lokalít pre výstavbu IBV

Úloha č. 2.2: Zabezpečenie sociálneho poradenstva

Cieľ č. 3: Zvyšovanie záujmu ľudí o pomoc sociálne slabším vrstvám obyvateľstva žijúcim v obci

Úloha č. 3.1: Zabezpečenie vzdelávacích aktivít pre poskytovateľov sociálnych služieb a osвета zameraná na sociálne cítenie ľudí

Úloha č. 3.2: Spoločenské oceňovanie obyvateľov aktívnych v sociálnej oblasti

Cieľ č. 4.: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva

Úloha č. 4.1: Rozšírenie služieb zdravotnej starostlivosti

3.1.3 Akčný plán v oblasti školstva, športu a kultúry

Problémy:

- slabé možnosti športového, kultúrneho a spolkového vyžitia mládeže
- nedostatočný záujem miestnych obyvateľov o kultúrne a spoločenské akcie

Priority:

- vybudovanie námestia ako centra „života“ obce
- rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia (s dôrazom na zníženie spotreby energie)
- dobudovanie detského ihriska
- vybudovanie oddychovej zóny
- Využívanie kultúrneho domu

Cieľ č. 1.: Zlepšenie kvality školstva v obci

Úloha č.1.1: Zlepšenie spolupráce Škola - Rodina

Cieľ č.2: Skrášlenie obce

Úloha č. 2.1: Vybudovanie centra „života“ obce

Úloha č. 2.2: Modernizácia verejného osvetlenia v obci do okrajových častí

Cieľ č.3: Zlepšenie kultúrnej atraktívnosti obce

Úloha č. 3.1: Podpora kultúrnych akcií v obci

Úloha č. 3.2: Osveta v oblasti rozvoja kultúry v obci

Úloha č. 3.3: Vytvorenie a zabezpečenie rozvrhu kultúrnych akcií počas roka

Úloha č. 3.4: Skrášlenie verejných priestranstiev výsadbou okrasných drevín

Cieľ č.4: Zlepšenie technického stavu športovísk

Úloha č. 4.1: Rozšírenie športových možností v športovom areáli

Úloha č. 4.2: Vybudovanie detského ihriska

Úloha č. 4.3: Vybudovanie oddychovej zóny

Úloha č. 4.4: Častejšie využívanie obecného domu na spoločenské podujatia

3.1.4 Akčný plán v oblasti podnikania a služieb

Problémy:

- nezamestnanosť
- nedostatočné priestory pre obchod a služby
- nedostatočná podpora malého a stredného podnikania v oblasti služieb, výroby a obchodu
- nevyužívanie obnoviteľných zdrojov energie

Priority:

- zabezpečenie technickej infraštruktúry pre zatraktívnenie regiónu pre rozšírenie podnikateľských možností
- obnova a rekonštrukcia občianskej vybavenosti
- zriadenie a udržiavanie informačných tabúl o poskytovaných službách v obci
- podpora využívania obnoviteľných zdrojov energií
- podpora podnikateľov pôsobiach v obci
- založenie spoločného sociálneho obecného podniku

Cieľ č. 1.: Zvyšovanie zamestnanosti v obci

Úloha č. 1.1: Podpora nových pracovných príležitostí na úseku podpory rozvoja cestovného ruchu

Úloha č. 1.2: Podpora nových pracovných príležitostí na úseku zvyšovania ochrany životného prostredia

Úloha č. 1.3: Založenie spoločného sociálneho obecného podniku

Cieľ č.2: Dobudovanie siete služieb v obci

Úloha č. 2.1: Spracovanie a udržiavanie ponuky voľných priestorov v obci vhodných pre umiestnenie a rozšírenie služieb

Úloha č.2.2: Rekonštrukcia lokalít, vhodných pre rozšírenie ponuky služieb v obci

Cieľ č.3: Obnova a rekonštrukcia občianskej vybavenosti v súvislosti s rozvojom podnikania a služieb v obci

Úloha č. 3.1: Vytvorenie priorít pri obnove občianskej vybavenosti

Úloha č. 3.2: Vytvorenie prípadne vyhľadanie podmienok pre obnovu občianskej vybavenosti

Úloha č. 3.3: Podpora obnovy kaštieľa a parku a s tým spojený rozvoj služieb

3.1.5 Akčný plán v oblasti cestovného ruchu

Problémy:

- nedostatočné množstvo turistov
- zlý stav parku a kaštieľa
- absencia ubytovacích kapacít a stravovacích možností
- absencia cyklotrasy
- nedostatočná informačná činnosť
- nedostatočná propagácia regiónu
- nedostatočná spolupráca medzi samosprávou a podnikateľskými subjektmi cestovného ruchu pôsobiacimi v regióne

Priority:

- ubytovacie a stravovacie kapacity
- vytvorenie oddychovej zóny v parku
- cyklistický chodník resp. napojenie na najbližšie chodníky
- propagačný materiál obce
- rozvoj a propagácia agroturistiky medzi miestnym obyvateľstvom
- podpora rozvoja víkendovej turistiky so zameraním na širšie okolie
- zlepšenie spolupráce v celom regióne medzi podnikateľskými subjektmi pôsobiacimi v oblasti cestovného ruchu

Cieľ č. 1.: Zvýšenie atraktivity obce z hľadiska turizmu

Úloha č. 1.1: Vytvorenie zóny pre kultúrnu, religióznu a poznávaciu turistiku

Úloha č. 1.2: Vytvorenie oddychovej zóny v obci

Cieľ č. 2.: Rozšírenie turistických možností v obci a blízkom okolí

Úloha č. 2.1: Vybudovanie cyklistického chodníku a jeho napojenie na plánované cyklomagistrály

Úloha č. 2.2: Motivácia občanov pre zapojenie sa do práce v cestovnom ruchu

Cieľ č. 3.: Zlepšenie propagácie obce a regiónu

Úloha č. 3.1: Vydanie propagačného materiálu a turistických možnostiach v regióne

Úloha č.3.2: Koordinácia činností medzi samosprávou a podnikateľmi

Úloha č.3.3: Zabezpečenie dohľadu nad kvalitou a rozsahom poskytovaných služieb v oblasti cestovného ruchu

Úloha č.3.4: Umiestnenie informačných tabúl o obci a širokého okolia

Cieľ č. 4.: Základné podmienky rozvoja turizmu v obci a v regióne

Úloha č. 4.1: Finančná a legislatívna podpora agroturistiky obcou

Úloha č. 4.2: Vytvorenie stravovacích kapacít o formy atraktívnejšie pre turistov

Úloha č. 4.3: Osveta o rozšírení agroturistiky medzi miestnym obyvateľstvom

Úloha č. 4.4: Podpora rozšírenia rozsahu služieb v oblasti cestovného ruchu

Úloha č. 4.5: Zvyšovanie príťažlivosti územia, jeho hodnôt a tradícií

Úloha č. 4.6: Podpora obnovy drobných remeselných prác, zvykov a tradičných jedál cez obecný sociálny podnik

3.1.6 Akčný plán v oblasti životného prostredia

Problémy:

- malé čierne skládky
- znečistené verejné priestranstvá
- neexistencia kanalizačnej siete
- nedostatočná údržba zelene
- nedostatočné odvádzanie povrchových vôd z ciest a ich zachytávanie
- nevyužívanie alternatívnych a ekologickejších zdrojov energií
- nedostatočné ekologické cítenie obyvateľstva

Priority:

- vybudovanie kanalizácie v celej obci formou spoločnej obecnej prírodnej čističky odpadových vôd
- údržba rigolov popri cestách
- odstránenie divokých skládok
- zabezpečovanie separovaného zberu odpadov
- údržba verejnej zelene
- výsadba nových stromoradií
- rozvoj recyklácie a využívania obnoviteľných zdrojov energie

Cieľ č. 1.: Zlepšenie životnej úrovne a kvality životného prostredia

Úloha č. 1.1: Vybudovanie kanalizácie v celej obci formou spoločnej obecnej prírodnej čističky odpadových vôd

Úloha č. 1.2: Odstránenie malých skládok

Úloha č. 1.3: Údržba verejnej zelene a výsadba nových stromoradií

Úloha č. 1.4: Umiestnenie smetných košov na verejných priestranstvách

Úloha č. 1.5: Podpora obce pri zachytávaní dažďovej vody v prípade IBV

Úloha č. 1.6: Zabezpečovanie ochrany všetkých zložiek životného prostredia

Úloha č. 1.7: Kúpa multifunkčného traktora a vlečky s prídavnými zariadeniami

Cieľ č. 2.: Zlepšenie nakladania s odpadmi

Úloha č.2.1: Riešenie efektívneho systému triedenia odpadov

Úloha č.2. 3: Podpora recyklácie odpadov

Úloha č. 2.4: Osveta medzi miestnym obyvateľstvom v súvislosti so znižovaním objemu produkovaných odpadov

Cieľ č.3: Systém komplexného zabezpečenia údržby, poriadku a čistoty v obci

Úloha č.3.1: Zabezpečenie údržby verejnej zelene

Úloha č.3.2: Zabezpečenie údržby a čistoty verejných priestranstiev

Úloha č.3.3: Zabezpečenie efektívneho odstraňovania povrchových a dažďových vôd z chodníkov a cestných komunikácií

4. Realizačná časť

Inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce na obdobie 2011 – 2027 zabezpečí:

- riadiace orgány
- koneční realizátori
- užívatelia jednotlivých opatrení

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce s formou akčných plánov.

Realizačná časť obsahuje:

- východiská,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Riadiaci orgán Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja – PHSR

Obecný úrad má v oblasti prípravy a realizácie programu rozvoja dostatočné skúsenosti na programovej aj projektovej úrovni: z prípravy, realizácie a hodnotenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (2015-2020), z prípravy a realizácie projektov financovaných zo štrukturálnych fondov v Programovom období 2014-2020 a iných zdrojov.

Pri realizácii PHSR vystupujú ako partneri obyvatelia obce, ktorí boli prizvaní a zúčastnili sa verejných stretnutí, kde definovali svoje požiadavky, spolupracovali pri definovaní silných a slabých stránok svojej obce. Následne aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHSR obce. V rámci prípravy dokumentu bol vypracovaný i dotazník, ktorý bol distribuovaný obcou do domácností.

Pre zabezpečenie realizácie programu je ustanovený riadiacim orgánom programu volená resp. Obcou zriadená tzv. "Rada rozvoja obce,,.

Orgán navrhuje, riadi a zlepšuje procesy rozvoja s cieľom podporovať politiku a stratégiu definovanú v schválenom programovom dokumente tak, aby ním zabezpečované činnosti boli s ostatnými orgánmi koordinované a prispievali k efektívnosti a účinnosti podpory rozvoja aktivít na území obce.

Obec podľa zákona č. 538/2008Z.z. :

- spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce
- poskytuje súčinnosť na príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu
- poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí
- zriaďuje s inými obcami združenie obcí k ekonomicko-sociálnemu rozvoju obce a VÚC
- spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja

Adresa a kontakty riadiaceho orgánu pre program

Obecný úrad Hajná Nová Ves
Hajná Nová Ves
986 03 Hajná Nová Ves
t.č. 038/5388 235

e-mail: obechajnanovaves@gmail.com
web: www.hajnanovaves.sk

Zodpovedná osoba : starosta obce Hajná Nová Ves: Ľuboš Koma

Realizácia PHSR obce je činnosťou samosprávy obce a obec ju vykonáva prostredníctvom svojich orgánov (obecné zastupiteľstvo, starosta). Samospráva jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky poslancov, OcÚ, partnerov a verejnosti, do leta v čase začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok. Táto činnosť naplánovaná do termínu september príslušného roku, kedy bude predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok, aj jeho prípadná aktualizácia.

Najvyšším výkonným orgánom obce a jeho predstaviteľom je starosta. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nespádajú do právomocí a kompetencií obecného zastupiteľstva. Starostka sa spolupodieľa na príprave dokumentu, riadila proces realizácie, podpisuje schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (radiace orgány príslušných operačných programov, dodávatelia, kontrolné skupiny projektov a i.).

Inštitucionálnu a administratívnu stránku zabezpečuje obecný úrad. Vzhľadom na personálne poddimenzovanie obecnej samosprávy, bude obecný úrad (v prípade nutnosti a zváženia možností) spolupracovať s externými konzultačnými spoločnosťami.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dokument, ktorý vo svojej podstate definuje rozvojové ciele a postupnosť krokov k stanoveným cieľom. V takomto procese je dôležité, aby bol zabezpečený koordinovaný postup jednotlivých krokov a realizácií (napr. príprava projektových zámerov, projekty v partnerstvách pre spoločný cieľ a pod.).

Hlavnou úlohou v procese realizácie a implementácie stratégie je práve koordinácia a súvzťažnosť postupov ktorá má zabezpečiť:

- kumuláciu vnútorných zdrojov – spájanie síl a zdrojov
- zabránenie duplicite
- rozdelenie úloh v území
- poznanie sa a vzájomná komunikáciu
- vzájomnú informovanosť

Ďalšou úlohou v procese implementácie je zabezpečovať monitorovanie a spätnú väzbu naplňovania priorít a cieľov, čo následne zabezpečuje:

- spätnú väzbu realizovaných projektov
- hodnotenie účinkov a dopadov
- odporúčania pre zmeny stratégie

- krátkodobý aj dlhodobý vplyv realizovaných opatrení a ďalšie.

Z týchto zásadných dôvodov je nevyhnutné zriadiť formalizovanú jednotku, ktorej primárnym zmyslom bude práve dohľad nad procesom implementácie PHSR obce 2021 - 2027. Obvykle sa na úrovni obce jedná o konkrétnu skupinu občanov poverených obecným zastupiteľstvom na výkon tejto funkcie. Okrem poverenia je potrebné, aby obecné zastupiteľstvo zadefinovalo a schválilo aj kompetencie tejto „pracovnej skupiny“.

V praktickej rovine môže obecné zastupiteľstvo využiť dve cesty vytvorenia pracovnej skupiny:

1. poverí niektorú z existujúcich komisií, ktorú má zriadenú pre činnosť v oblasti rozvoja obce zabezpečovaním úloh spojených s procesom implementácie a monitoringu. Môže sa jednať aj o inú formu.
2. vytvorí novú samostatnú pracovnú skupinu pre tento účel.

Pracovná skupina vytvorená pre dohľad nad implementáciou stratégie k výkonu svojej činnosti nevyhnutne potrebuje zabezpečené organizačné zázemie. Je potrebné vybudovať stabilnú systém organizácie, ktorý bude funkčný po celú dobu platnosti spracovanej stratégie.

Organizačné zabezpečenie by malo plniť nasledovné úlohy:

- zabezpečiť činnosť pracovnej skupiny
- zabezpečovať monitorovanie stratégie
- zabezpečiť informovanosť partnerov o plnení stratégie
- zabezpečiť prístup k informáciám pre prípravu rozvojových projektov
- zabezpečiť informovanosť obecného zastupiteľstva o činnosti skupiny a pod.

Návrh organizačnej štruktúry:

Rozhodujúci orgán: Zastupiteľstvo obce Hajná Nová Ves

Výkonný monitorovací orgán: Výbor (pracovná skupina) pre dohľad nad stratégiou (maximálne 5 členov)

Technické zabezpečenie: Obecný úrad Hajná Nová Ves – poverený pracovník

Monitorovanie v teréne: Obecný úrad Hajná Nová Ves

- členovia komisií obecného zastupiteľstva
- prípadne vyškolená skupina zamestnancov

4.1 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii Programu, jeho strategických cieľov a opatrení bude termín do 3 mesiacov od schválenia Programu v zastupiteľstve obce zriadený Monitorovací výbor, ktorého úlohou bude v pravidelných intervaloch hodnotiť zabezpečovanie programu v zmysle stanovených ukazovateľov.

Monitoring stratégie v súlade s navrhovanou organizačnou štruktúrou ja zabezpečovaný na dvoch základných úrovniach. Prvou je získavanie a prvotné spracovanie informácií z terénu.

Na jednej strane je potrebné sledovať realizované a pripravované aktivity, na druhej strane ukazovatele pôsobenia a dopadov implementácie PHSR na život v obci. Tieto úlohy môžu zabezpečovať iba pracovníci aktívni priamo v teréne. Je potrebné zabezpečiť systém (skupinu pracovníkov, aktivistov) spolupracujúcich na tejto úlohe.

K zabezpečeniu monitoringu je potrebné spracovať systém kritérií a ukazovateľov a metodiku monitoringu, tak, aby bolo možné reálne vyhodnocovať prebiehajúce procesy. Druhou úrovňou je odborné vyhodnocovanie informácií a sledovanie plnenia cieľov, priorít a úlohou vytvorenej pracovnej skupiny je zároveň aj spracovanie kritérií a ukazovateľov hodnotenia realizácie stratégie a metodiky jej monitoringu.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp.

Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na

realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období. Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny.

Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom.

Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

Monitorovacie ukazovatele procesu implementácie programu rozvoja obce:

- vytvorenie pracovnej skupiny pre proces implementácie
- počet stretnutí pracovnej skupiny
- počet správ o implementácii PHSR
- počet akčných plánov
- spracovanie monitorovacích ukazovateľov pre jednotlivé opatrenia
- počet informačných aktivít a realizácii programu
- úroveň a početnosť zberu informácií v teréne

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce:

- počet pripravených investičných aktivít v obci
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci
- miera zvýšenia návštevnosti obce
- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít
- miera skvalitnenia života občanov v obci

4.2 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR

Zdroje financovania realizácie PHSR je možné rozčleniť na dve základné kategórie:

Riadne zdroje finančného zabezpečenia

Verejné zdroje

- štátny rozpočet,
- štátne účelové fondy (Environmentálny fond, Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond),
- rozpočet vyšších územných celkov (VÚC Nitra),
- rozpočet obce.

Iné zdroje

- prostriedky fyzických osôb,
- prostriedky právnických osôb,
- úvery,
- príspevky medzinárodných organizácií,
- iné prostriedky.

Doplňkové zdroje finančného zabezpečenia

- finančné prostriedky z Európskej únie (OP Slovensko 2021-2027)
- finančné prostriedky z Európskej únie (Program rozvoja vidieka 2021-2027)
- finančné prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti

Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hajná Nová Ves na obdobie 2021 – 2027 vznikol pre potreby rozvoja obce a pre potreby vytvorenia určitého systému a smeru plánovania rozvoja obce.

Tento program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je rozčlenený do štyroch základných častí, a to charakteristika obce a regiónu, ďalej strategická časť zahrňujúca potreby obce Hajná Nová Ves, programová časť a realizačná časť, ktorá obsahuje rozpis priorít, cieľov a úloh, ktorými by sa mala obec zaoberať v najbližších rokoch. Hlavné smery rozvoja obce obsahujú priority v rozhodujúcich oblastiach života komunity predovšetkým na úseku zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce a regiónu za neustáleho zlepšovania kvality životného prostredia.

Chceme opäť upozorniť na to, že program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce nie je uzavretý dokument a je priebežne doplňovaný formou krátkodobých akčných plánov a v prípade zmeny východiskových podmienok aktualizovaný.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hajná Nová Ves vychádza z priorít a cieľov vytýčených pre rozvoj Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022, Komunitného plánu sociálnych služieb obce Hajná Nová Ves a Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030 (aktuálna k 19.10.2021).

Veríme, že tento program hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude akýmsi navigačným podkladom, ktorý bude ukazovať smer úspešného rozvoja obce Hajná Nová Ves nie len v období rokov 2021 - 2027.

Európsky inštitút regionálneho rozvoja, n.o.

December 2021